

ÎNCHEIERE

03 iulie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Marina Dubceac,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Talmazan
împotriva Serviciului Fiscal de Stat, intervenienți accesorii Vasile Rusu, Gheorghe
Rusu, Radu Dubceac, Marina Dubceac și Marin Dubceac cu privire la prelungirea
termenului de acceptare a succesiunii,
împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 octombrie 2016, Nina Talmazan a depus cerere de chemare în judecată,
ulterior concretizată la 25 ianuarie 2018, împotriva Direcției Deservire Fiscală
Hîncești, intervenienți accesorii Vasile Rusu, Gheorghe Rusu, Radu Dubceac,
Marina Dubceac și Marin Dubceac, privind prelungirea termenului de acceptare a
succesiunii.

În motivarea acțiunii a indicat că în perioada octombrie 1997 – 21 aprilie 2012
s-a aflat la muncă pe teritoriul Federației Ruse, în țară revenea ocazional, ultima
dată fiind în luna septembrie 2004.

Deoarece și-a pierdut actele de identitate și s-a îmbolnăvit, nu a mai revenit
acasă până în luna aprilie 2012, dar comunica periodic cu soțul său Ion Talmazan,
expedia bani și colete.

Revenind în țară la 21 aprilie 2012, a aflat că soțul său cu care s-a aflat în
relații de căsătorie din 02 septembrie 1978, a decedat la XXX. La fel, a mai aflat că
în baza cererii înaintate în judecată de către soțul Ion Talmazan, prin hotărârea din
15 iulie 2005 a Judecătoria Hîncești, a fost declarată decedată, cu toate că comunica
cu acesta, trimitea periodic colete cu îmbrăcăminte și bani, inclusiv și prin
intermediul Lidiei Costiuc, cu care lucra împreună în Federația Rusă.

A menționat că Ion Talmazan fără a accepta succesiunea după declararea ei ca
decedată a format din casa de locuit și lotul de pământ aferent din XXX), pe care le-

au procurat împreună la 2 septembrie 1982 și care se aflau în proprietatea lor comună în devălmășie, trei bunuri imobile separate, pe care le-a înstrăinat.

Astfel, prin contractul de vânzare-cumpărare înregistrat cu nr. 9060 din 21 decembrie 2005 încheiat între Ion Talmazan și Vasile Rusu, vecinul lor din XXX, a fost înstrăinat unul din bunurile imobile nou formate constituit din terenul pentru construcție locativă amplasat pe XXX cu nr. cadastral XXX cu suprafața de 0,0235 ha.

Prin contractul de vânzare-cumpărare înregistrat cu nr. 7094 din 23 decembrie 2005 încheiat între Ion Talmazan și Gheorghe Rusu, vecinul lor din XXX a fost înstrăinat unul din bunurile imobile nou formate constituit din terenul pentru construcție locativă amplasat pe XXX cu nr. cadastral XXX cu suprafața de 0,0452 ha.

Prin contractul de vânzare-cumpărare înregistrat cu nr. 6661 din 29 septembrie 2006 încheiat între Ion Talmazan și Radu Dubceac, ginerele lui Gheorghe Rusu, a fost înstrăinat unul din bunurile imobile nou formate constituit din terenul pentru construcția locativă cu numărul cadastral XXX cu suprafața de 0,0351 ha, casa de locuit individuală cu suprafața de 80 m² cu numărul cadastral XXX și construcția cu suprafața de 14 și 5/10 m² cu numărul cadastral XXX, amplasate pe acest teren pentru construcția locativă în cauză, situat pe XXX.

După revenirea sa în țară și adresarea la notarul care a autentificat contractele menționate, în scopul de a-i împiedica și mai mult restituirea bunurilor imobile menționate, prin contractul de vânzare-cumpărare înregistrat cu nr. 5233 din 16 mai 2012 încheiat la același notar între Radu Dubceac și Marina Dubceac pe de o parte și Marin Dubceac pe de altă parte, primii au înstrăinat ilegal ultimului terenul pentru construcția locativă cu numărul cadastral XXX cu suprafața de 0,0351 ha, casa de locuit individuală cu suprafața de 80 m² cu numărul cadastral XXX și construcția cu suprafața de 14 și 5/10 m² cu numărul cadastral XXX, amplasate pe terenul pentru construcția locativă în cauză, situat pe XXX.

Prin hotărârea din 06 iunie 2012 a Judecătoriei Hîncești, a fost anulată hotărârea din 15 iulie 2005 a Judecătoriei Hîncești prin care dânsa a fost declarată decedată.

A relatat că s-a adresat cu o cerere de acceptare a succesiunii, însă prin nota informativă nr. 99 din 10 octombrie 2016 emisă de către notarul public Olga Murzac, i-a fost refuzat în eliberarea certificatului de succesor legal la 1/2 cotă-parte ideală din bunurile imobile proprietate comună în devălmășie a ei și a soțului Ion Talmazan, decedat la XXX, fiindu-i explicat că prelungirea termenului de acceptare a succesiune se face doar de către instanța de judecată.

A mai precizat că este unicul moștenitor legal de prima linie la 1/2 cotă-parte din toate bunurile imobile situate pe XXX, înstrăinate ilegal de către soțul său Ion Talmazan, decedat la XXX.

După declararea ei ca persoană decedată prin hotărârea din 15 iulie 2005 a Judecătoriei Hîncești, Ion Talmazan nu a deschis succesiunea, nu a partajat bunurile între ei și nu a avut acordul ei la formarea noilor bunuri imobile și nici la înstrăinarea acestora altor persoane.

Talmazan Nina a solicitat prelungirea termenului de acceptarea a succesiunii de către ea asupra masei succesoriale rămase după decesul la XXX a soțului său Ion Talmazan, ce se constituie din 1/2 cotă-parte ideală din toate bunurile imobile formate din terenul cu destinație pentru construcția locativă cu suprafața de 0,0351 ha cu nr. cadastral XXX, casa de locuit cu suprafața 80 m² cu nr. cadastral XXX,

construcția cu suprafața de 14 și 5/10 m² cu nr. cadastral XXX din XXX, terenul pentru construcția locativă cu suprafața de 0,0235 ha cu nr. cadastral XXX din str. XXX, terenul pentru construcție locativă cu suprafața de 0,0452 ha cu nr. cadastral XXX din XXX.

Prin hotărârea din 09 februarie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, a fost respinsă acțiunea ca fiind înaintată cu omiterea termenului.

Prin decizia din 28 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Nina Talmazan, casată hotărârea din 09 februarie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Central și remisă pricina la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii Vasile Rusu, Gheorghe Rusu, Radu Dubceac, Marina Dubceac și Marin Dubceac.

Prin hotărârea din 04 iunie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, a fost respinsă acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Nina Talmazan, reprezentată de avocatul Paulian Popa, casată integral hotărârea din 04 iunie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Central și emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost prelungit Ninei Talmazan termenul de acceptare a succesiunii rămase după decesul soțului său Ion Talmazan, cu 6 luni, de la data emiterii deciziei.

În rest acțiunea a fost respinsă.

La 18 aprilie 2019 (data de pe plicul poștal) Marina Dubceac a declarat recurs solicitând casarea deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 04 iunie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Central (f.d. 62-64, 67).

În motivarea recursului recurenta și-a exprimat dezacordul cu decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, catalogând-o ca fiind neîntemeiată și neargumentată.

A menționat că instanța de apel la soluționarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material, neaplicând legea care trebuia să fie aplicată, interpretând eronat legea.

A relatat că Curtea de Apel Chișinău a constatat faptul că la 04 mai 2012 Nina Talmazan se afla pe teritoriul Republicii Moldova și cunoștea despre decesul soțului, totodată instanța de apel nu a stabilit existența impedimentelor care nu i-au permis Ninei Talmazan să înainteze cererea de chemare în judecată până la 04 mai 2012, ultima înaintând cererea privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii abia la 26 octombrie 2016.

A susținut că instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. 1517, 1519 alin. (1) Cod civil, fapt care a dus la soluționarea greșită a cauzei.

A notat că argumentele invocate în acțiunea înaintată de către Nina Talmazan privind omisiunea termenului de acceptare a succesiunii, nu sunt probate, iar instanța de apel nu și-a motivat soluția de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii, indicând evaziv că reclamanta și-a exercitat dreptul de opțiune succesorală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 11 decembrie 2018 (f.d. 201, vol.I), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării deciziei de către părți.

Prin urmare recursul declarat la 18 aprilie 2019 de către Marina Dubceac, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 17 mai 2019 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Marina Dubceac, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d. 70, vol.II).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Marina Dubceac, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră

că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Marina Dubceac, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat Marina Dubceac nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și respectiv este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Marina Dubceac.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh